O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT
UNIVERSITETI KATTAQO'RG'ON FILIALI

"TASDIQLAYMAN"
SamDUKF direktori:
_____ Sh.R.Urakov.
2022 yil "5" 09

TARBIYA VA UNI O'QITISH METODIKASI
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110500 – Boshlang'ich ta'lim

Kattaqurg 'on-2022

Fan/modul kodi UmPed208	O‘quv yili 2024-2026	Semestr 6-7	ECTS – Kreditlar 3
Fan/modul turi Majburiy	Ta’lim tili O‘zbek		Haftadagi dars soatlari 4

	Fan nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami soat
1	TARBIYA VA UNI O‘QITISH METODIKASI	40	50	90

2 **I. Fanning mazmuni**

Fanni o‘qitishdan maqsad –Talabalarda milliy tarbiya, milliy g’oya ruhida tarbiyalash ko‘nikmalarini shakllantirish. O’zbekistonda olib borilayotgan tub islohatlar mazmunini yosh avlodni ma’naviy yetuk, intellektual salohiyatli barkamol avlod qilib tarbiyalashga qaratilgan. Mustaqillikni mustahkamlash uchun olib borilayotgan siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, ma’naviy sohalardagi islohatlar inson manfaatlari yo’lidagi bosh maqsad. Milliy qadriyatlarni tiklash, ma’naviyatni yuksaltirish, ayniqsa sharqona odob-ahloq an’analariga e’tiborni kuchaytirish.

Fanning vazifasi :

-talabalarni milliy va innovatsion pedagogik foliyatni samarali tashkil etishga o’rgatish.

-o’quv tarbiya jarayonini samarali boshqarish,o’quv- me’yoriy hujjatlar bilan ishlash hamda ta’lim olganlikni tashxis etish qonuniyat va tamoyillari bilan tanishtirish;

-o’quvchilar bilan olib boriladigan konseksion ish yo’nalishlari hamda rivojlanishida nuqsoni bo’lgan o’quvchilarni o’qitish va rivojlantirish mazmunini o’zlashtirish;

-milliy va jahon pedagogik fikrlari taraqqiyoti bilan tanishtirishhamda pedagogik merosdan samarali foydalanish ko’nikma va malakalarini shakllantirish;

-global doira ta’lim tizimi rivojlanishining holati,asosiy yo’nalishlari va qonuniyatlarini tahlil etish, milliy va hududiy o’ziga xosliklardagi umumiy ko’rinishlarni ochib berish, xalqaro pedagogik tajribaning ijobiy va salbiy jihatlari, milliy pedagogik madaniyatni boyitish shakl va metodlarini aniqlashtirish;

-talabalarni o’qituvchi faoliyatida kasbiy mahoratning tutugan o’rni mazmun-mohiyatiga doir nazariy bilimlar hamda pedagogik faoliyatning turli ko’rinishlarida o’qituvchining muomila madaniyati, o’quvchilar bilan aloqa o’rnatish va muloqotga kirisha olish metodikasini to’liq o’zlashtirishlariga erishish;

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-modul. BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA “TARBIYA VA UNI O‘QITISH METODIKASI “ FANINING NAZARIY METODOLOGIK ASOSLARI

1-mavzu Tarbiya ijtimoiy-tarixiy zarurat sifatida.

“Boshlang`ich ta’limda tarbiya” fani haqida tushuncha. Tarbiyaviy ishlarning metodologik asoslari. Tarbiyaviy ishlarning maqsad va vazifalari haqida ma’lumot berish.Tarbiya fanining maqsad va vazifalari ,Fanning asosiy kategoriyalari va metodologik asoslari .

2-mavzu. Milliy tarbiya konsepsiyasi.

“Ta’lim to`g`risidagi” qonun . Konsepsiya tushunchasi Milliy tarbiya tushunchasining mohiyati. Milliy qadriyatlar asosida shaxs dunyoqarashining shakllanishi. Umuminsoniy tarbiyaning mezonlari.

3-mavzu. Milliy tarbiyaning mazmuni va ahamiyati

Tarbiya usullari va shakllari. Tarbiya jarayonini tashkil etish shakllar. Tarbiyaning asosiy tamoyillari va metodlari.Ta’lim –tarbiya jarayonida oila ,mahalla va ta’lim muassasasiimintegratsiyasi .

II–Modul. BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA GURUH RAHBARINING GURUHNI O ‘RGANISHI VA SHAKLLANTIRISH METODIKASI

4-mavzu. : Tarbiya darslarida sinfda va sinfdan tashqari ishlarni tashkil etish metodikasi. Sinfdan tashqari tadbirlarning tarbiyaviy ahamiyati. Maktabdan tashqari tarbiyaviy ishlarni tashkil qiluvchining vazifalari. . Maktabdan tashqari faoliyat ish usullari. O‘quvchilar bilim sifatini oshirish va sinfda intizomni mustahkamlash

5-mavzu. Tarbiya darslarida o‘quvchining o’z ustida ishlash imkoniyatini tashkil etish. O`z ustida ishlash va o`z-o`zini tarbiyalashning psixologik-pedagogik asoslari. O`z-o`zini tarbiyalash metod va vositalari. O`qituvchi irodasi hamda xis-tuyg‘usini tarbiyalash va ularni mustaqil tarbiyalash usullari. O`quvchilarda jismoniy va intellektual imkoniyatlarni rivojlantirish va kreativ sifatlarni namoyaon qilish mazmuni .Vatan oldidagi huquq ,burch va majburiyatlarini anglash .

6-mavzu Tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda ilg’or xorijiy tajribalar.

Ta’lim- tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvning zaruriyati. Rivojlangan xorijiy mamlakatlarda ta’lim-tarbiya. Ilg’or xorijiy ta’lim tizimlari.

III-Modul.BOSHLANG’ICH SINF O’QUVCHILARIDA TARBIYA FANI VA UNI O‘QITISH METODIKASI FANINI BOSQICHMA-BOSQICH

AMALGA JORIY ETISH

7-mavzu. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirish (1-4 tarbiya darsi)

O'quvchilarda kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari. Tarbiyaning ijtimoiy hodisa va pedagogik jarayon ekanligi. . Boshlang'ich sinflarda tayanch kompetensiyalarni shakllantirish. O 'quvchilarni o'rganish ,kuzatish va ta'sir ko'rsatish .Tarbiy jarayonida diagnostika va korreksion faoliyat mazmuni.O'quvchilarda sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirish .

8-mavzu : Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijobiy fazilatlarini shakllantirish mexanizmi. (1-4 tarbiya darsi)

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnatga ijobiy munosabatni shakllantirish usullari. O'quvchilarda aqliy tarbiyan shakllantirishning mazmuni.O'quvchilar orasida turli xil kasalliklarni oldini olish ,sog 'lom hayot kechirish va tashqi gigienaga rioya qilish fazilatlarini shakllantirish .

9-mavzu : Boshlang'ich sinflarda "tarbiya" darslarini innovatsion yondashuv asosida tashkil etish.

Innovatsion yondashuv asosida ta'lim-tarbiya jarayonida samaradorlikka erishish aspektlari. Innovatsion yondashuv asosida tashkil etiladigan dars ishlanmasini tuzish.Tarbiya darslarini innovatsion yondashuv asosida tashkil etish .Tarbiyaviy texnologiya turlari : SAN,IMAK,KBI,JIF kabi texnologiyalar mazmuni va mohiyati .Ta'lim va tarbiya jarayonida innovatsion yondashish natijasida o'quvchilar psixogigienasini va sog'lom yashashning afzallik tomonlarini amalda ko 'rsatib berish .

III. Amaliy mashg'ulotlar uchun ko'rsatma va tavsiyalar:

Amaliy mashg'ulotlarida talabalarda nazariy o'zlashtirilgan bilimlar mustahkamlanadi hamda amaliyotda qo'llash ko'nikma va malakalari hosil qilinadi.

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA "TARBIYA VA UNI O'QITISH METODIKASI " FANINING NAZARIY METODOLOGIK ASOSLARI moduli bo'yicha amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Tarbiya fanining maqsad va vazifalari. Asosiy kategoriyalari
2. Milliy tarbiya konsepsiyasi. Tarbiya konsepsiyasining tarbiyaviy jarayondagi ahamiyati.
3. Tarbiya jarayonini tashkil etish shakllar. Tarbiyaning asosiy tamoyillari va metodlari.
4. Ta'lim –tarbiya jarayonida oila ,mahalla va ta'lim muassasasimintegratsiyasi

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA GURUH RAHBARINING GURUHNI O'RGANISHI VA SHAKLLANTIRISH METODIKASI moduli bo'yicha amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

5. Maktabdagi tarbiyaviy ishlar tizimida sinf rahbarining faoliyati. Sinf rahbarining o'quv faoliyati samaradorligini oshirish yo'llari.
6. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining dars va darsdan tashqari tarbiyaviy faoliyatini rejalashtirish o'ziga xos xususiyatlari.
7. O'quvchilar jamoasi bilan hamkorlikda ish olib borish metodikasi. Tashkilotchi va o'quvchilarning o'zini-o'zi boshqarish ishlarining metodikasi.

BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA "TARBIYA FANI VA UNI O'QITISH METODIKASI" FANINI BOSQICHMA-BOSQICH AMALGA JORIY ETISH moduli bo'yicha amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

8. 1-sinf "Tarbiya "darsligidan I bob. " Men O'zbekiston farzandiman", II bob "Go 'zal xulq inson ko 'rki ", "Xavfl i vaziyatlarda qanday harakat qilish " va " Sog' tanda sog'lom aql", darslarini tashkil etish va o 'tkazish metodikasi .
9. 2-sinf "Tarbiya "darsligidan I –bob " Imkoniyatlar eshigi ",II-bob "Oiladagi munosabatlar ",III-bob "Tartib intizom hamrohing bo 'lsin ", IV –bob "Hamjihatlik –davlat ,ahillik –hikmat ", darslarini tashkil etish va o 'tkazish metodikasi .
10. 3-sinf "Tarbiya "darsligidan I –bob "Orzular maqsadlar sari yetaklaydi ",II-bob "Bilim va odob - inson ziynati", III-bob "Rejali ish - bejog'liq ish", darslarini tashkil etish va o 'tkazish metodikasi .
11. 4-sinf "Tarbiya "darsligidan I –bob "Insoniyatning ma'naviy merosi ",II-bob "Axloq-inson ko 'rki ", III-bob "Oila –baxt qo 'rg'oni " ,darslarini tashkil etish va o 'tkazish metodikasi .

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

-Mustaqil ta'lim mazmuni ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar mavzulari asosida shakllantiriladi. Biroq mustaqil ta'lim ko'proq ma'ruza va amaliy mashg'ulotlaarida o'rganilmagan masalalarni o'z ichiga qamrab oladi. Mustaqil ta'lim asosida o'qib o'rganilgan masalalar fan bo'yicha oraliq va yakuniy nazorat ishlari savollarida o'z aksini topadi.

- Mustaqil ta'limni tayyorlashda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:
- ma'ruzalar tayyorlash;
- glossariy tuzish;
- keys-topshiriqlarini bajarish;
- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- infografika tuzish;

- multimediali taqdimotlar yaratish;
- bir javobli tustlar tuzish;
- ko'p javobli testlar tuzish:
- rasmli topshiriqlar tuzish;
- muammoli savollar to'plamini tuzish;
- Klaster tuzish;
- Laboratoriya mashg'ulotlarini mustaqil bajarish;
- Mavzuga oid ma'limotlarni jadval ko'rinishiga keltirish;
- Nostandart test tuzish;
-"Tushunchalar tahlili" jadvalini tuzish;
- Mavzuga oid savollar to'plamini tayyorlash;
- referat tayyorlash;
- taqdimot yaratish;
-internet tarmog'idan axborotlar izlash va tahlil etish;

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Shaxs ma'naviy yuksalishida qadriyatlarning ahamiyati
2. Tarbiya metodlari va shakillari.
3. Tarbiya usullarni tanlashga qo'yiladigan talablar.
4. O'quvchilar shaxsini har tomonlama kamol toptirish.
5. Tarbiya texnologiyalari.
6. O'quvchilarning intellektual imkoniyatlarini rivojlantirish usullari .
7. Tarbiya tizimiga pedagogik yondashuv.
8. Tarbiya tizimini ijtimoiylashtirish.
9. Tarbiya tizimida innovatsiyalar.
10. Tarbiya tizimida samaradorlikga erishish usullari.
11. Tarbiyaviy ishlarni amalga oshirishda pedagogik mahoratning o'rni. Tarbiyada innavatsion texnalogiyalarning o'rni.
12. Jamoa haqida umumiy tushuncha. Jamoani tashkil etish metodikasi,.
13. Iste'dodli bolalarni aniqlash va ularni tarbiyalash.
14. Sinf jamoasini tashkil etish va tarbiyalash.
15. Tarbiyaviy ishlarni amalga oshirishda sinf rahbarining pedagogik mahorati.
16. Sinf rahbarining sinf jamosini jipislashtirishda maktab jamoat tashkilotlari bilan olib boriladigan ishlar.
17. Jamoani rivojlanishida tarbiya metodlari. .
18. Maktabdagi tarbiyaviy ishlar tizimida sinf rahbarining faoliyati.
19. Jamoada shaxsni tarbiyalash.
20. Sinf rahbarining o'quv faoliyati samaradorligini oshirish yo"llari.
21. O 'quvchilarda sog 'lom turmush tarziga oid bilimlarni shakllantirish
22. Tarbiyaviy ishlar orqali o 'quvchilarda muomala madaniyati va tashqi gigienani takomillashtirish .
23. Jamoa haqida umumiy tushuncha. Jamoani tashkil etish metodikasi.
24. «Ta'lim to'g'risida»gi qonun Milliy dastur asosida ta'limning tuzilishi.
25. O'qituvchining muomala madaniyati va pedagogic ta'sir ko'rsatish mahorati.
26. Milliy istiqlol g'oyasi va mafkurasini shakillantirishda Tarbiya fanining tutgan o'rni.
27. 1-2-sinflarda Tarbiya darslarini tashkil etishning maqsad va vazifalari
28. 3-4-sinflarda Tarbiya darslarini tashkil etishda o'qituvchining mahorati va zamonaviy yondashuv.
29. Tarbiya fanidan o'quvchilarining bilim, ko'nikma va malaka darajasini oshirishda differensial yondashuvni tashkil etish.
30. Pedagogik texnologiyani qo'llashda o'qituvchi-tarbiyachi qoidalari.

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba quyidagi kompetensiyalarga ega bo'ladi: • Ta'lim sohasida davlat siyosatining asosiy tamoyillari; pedagogikaning ilmiy-nazariy asoslari, pedagogik fikrlar rivojlanish taraqqiyoti, pedagogik mahoratning ilmiy asoslari, pedagogik madaniyat va texnikaning mohiyati, o'quv jarayonini tashkil etishning metod va shakllariga qo'yilgan zamonaviy talablar, ta'lim oluvchilar shaxsini rivojlantirish omillari, buyuk allomalar, pedagog olimlarning ta'lim bilan bog'liq eng yaxshi g'oyalarini tahlil qilish, taqqoslay olishiiozim; • Milliy g'oya va asosiy pedagogik qonuniyatlar hamda tamoyillarga asoslangan holda o'quv-tarbiya ishlarini o'tkazish, ta'limni tashkil etishning asosiy shakllarini amaliyotda qo'llash, ta'lim-tarbiyaga oid amaliy vazifalarni hal etish, sensor axborotlarni tezlik bilan anglash, o'z-o'zini boshqara olish, o'zaro ta'sir etish va hamkorlikda ishlash qobiliyatiga ega bo'lish zarur; • Pedagogik-psixologik adabiyotlar bilan ishlash; zarur metodik yo'riqnomalar tuzish; pedagogik texnologiya va axborot texnologiyalaridan foydalana olish; tarbiyaviy ishni rejalashtirish va amalga oshirish;pedagogik vazifalarni hal etishda doir standart bo'lmagan yondashuvlarni izlab topish layoqatiga ega bo'lishi lozim.
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • Interfaol, ma'ruza, seminar va amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi; • Modulli ta'lim texnologiyasi; • Muammoli ta'lim texnologiyasi; • Kooperativ ta'lim texnologiyasi; • Refleksif ta'lim texnologiyasi; • Art-texnologiyalar; • Vep-kvest;

5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** • Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarda muntazam qatnashish;munozaralar va o'quv konferensiyalarda ishtirok etish, tayanch konspektlar tuzish; • Joriy va oraliq nazorat topshiriqlarini bajarish; • Mustaqil ish topshiriqlarini bajarish; • Yakuniy nazorat topshirish;
6.	**Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari** 1.R.A.Mavlonova, B.Normurodova. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. O'quv qo'llanma. T.: "Fan" 2008. 2.R. Mavlonova, N.Raxmonqulova, B.Normurodova, K.Matnazarova Tarbiyaviy ishlar metodikasi. Darslik Nizomiy nomidagi TDPU Riziografida nashr qilindi. T.: 2014. 3.K.Xoshimov, S.Ochilov. O'zbek pedagogikasi antologiyasi. O'quv qo'llanma. T.: O'qituvchi 2010. 4.R.A.Mavlonova, N.H.Vohidova, N.H.Raxmonqulova. Pedagogika nazariyasi va tarixi. Darslik T.: Fan va texnologiyalar. 2010. **Qo'shimcha adabiyotlar:** 5.Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017.16 yanvar, №11 6.Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: O'zbekiston. 2017. 7.O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 yil, 6-son,70-modda. 8.Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi - inson manfaatlarini ta'minlash taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T.: O'zbekiston. 2017. 9.R.A.Mavlonova, D.Abdurahimova. Pedagogik mahorat. O'quv o'llanma. T.:Fan va texnologiya. 2012. 10.S.Nishonova, M.Imonova, R.Xasanov. Pedagogika tarixi. Darslik T.: O'qituvchi 1996. 11.M.Ochilov. Muallim qalb me'mori. O'quv qo'llanma T.: O'qituvchi. 2004-yil 15.N.Egamberdieva. Ijtimoiy pedagogika. Darslik. Alisher Navoiy nomidigi O'zMKN. T.: 2009. 12. Pardaeva G.S. "Tarbiyaviy ishlar metodikasi". O'quv qo'llanma.-Samarqand: SamDU. 2022. 13.Pardaeva G.S. "Boshlang'ich ta'limda tarbiyaviy ishlarni tashkil etish". Uslubiy qo'llanma.-Samarqand: SamDU. 2019. 14. Pardaeva G.S., Eshpulatov SH.N. "Tarbiyaviy ishlar metodikasi". Uslubiy qo'llanma.-Samarqand: SamDU. 2013. **Internet saytlari** 16. www.ziyonet.uz 17. www.edu.uz 18.www.nadlib.uz 19. www.teoriya.ru 20. www.samdu.uz
8.	**Fan/modul uchun mas'ul:** Z.T.Nazarova
	Taqrizchilar: